

Mevrouw Thielen, de Westerkerk en ik

Graag wil ook ik in deze dienst ter nagedachtenis aan mevrouw Thielen mijn bijdrage leveren. Allen die haar gekend hebben zullen met mij beamen dat een bijzonder mens is heengegaan. Zij is de afgelopen zeven jaar van grote invloed op mijn en ons leven geweest en daarover wil ik iets met u delen.

Allereerst iets over Johannes Thielen.

Ik heb hem niet persoonlijk gekend, maar wel van zien en een enkele keer spreken. Uit de verhalen van mevrouw Thielen – ze sprak vaak over hem – heb ik wel een beeld gekregen.

Mevrouw Thielen beschreef hem als volgt:

- godsdienstig
- gereformeerd
- altijd handelend vanuit eeuwigheidsperspectief
- altijd Gods eer op het oog
- ingetogen levenswandel
- eenvoudig
- sober
- integer
- vrijgevig

Ze vertelde over hem iets bijzonders, wat me altijd bijgebleven is. Ze zei: 'Johan had als wens om geen miljonair worden... Als zijn vermogen boven een miljoen kwam gaf hij de rest weg'. Het gevolg was dat goede doelen zoals Leger des Heils en EO Metterdaad, Wilde Ganzen en niet te vergeten Israël altijd op ruime giften konden rekenen. Maar kwam er een collectant voor een goed doel aan de deur, dan kon hij de deur dichtklappen met de mededeling dat hij er niet aan meedeed... Ook familie wilde hij liever met een warme hand gedenken.

Terug naar mevrouw Thielen.

Onze eerste ontmoeting is zo'n tien jaar geleden geweest. Op een dag stond ze voor onze deur in de Beatrixlaan in Goes met de vraag of ik de zorg voor haar en haar man op me wilde nemen. Haar was ter oren gekomen dat ik dit ook voor wijlen dokter Kleinepier had gedaan, en omdat zij ook geen kinderen hadden, zocht zij iemand die deze taak op zich wilde nemen. Dokter Kleinepier was toen net overleden en deze zorg voor hem was zeer intensief geweest. Daarom had ik me voorgenomen nooit meer zo'n taak op mij te nemen. En ook daarom heb ik direct gezegd dat ik dat niet zag zitten. Bovendien hadden we toen inmiddels vier kinderen; dus er was genoeg te doen. 'Maar, mag ik je wel bellen als ik in nood zit?', vroeg mevrouw Thielen toen ze weg ging. 'Natuurlijk', zei ik, 'dat altijd'.

Jaren gingen voorbij en het enige contact wat we hadden was een kerstkaart over en weer. Tot het moment dat ze op een zondagmorgen belde... of ik even wilde komen? Die morgen had ze haar man dood gevonden, terwijl hij voornemens was om naar de kerk te gaan. 'Ik zit in nood', zei ze, 'wil je me helpen?'

Samen hebben we de diverse zaken die geregeld moesten worden opgepakt. Ze vroeg me of ik haar wilde blijven bezoeken in deze moeilijke periode. Met haar sprak ik af dat ik haar voorlopig op zondag zou komen

bezoeken. En zo werd er een begin gemaakt aan een jarenlang intensief contact.

Iedere zondag ging ik dus richting de Lewestraat in Kloetinge. Thee drinken uit oude Engelse kopjes met een kaakje erbij werden een vast ritueel. Zij vertelde veel over afkomst, haar jeugd, haar opvoeding, haar ouders, haar zus, het op jeugdige leeftijd overlijden van haar broer en het verdriet van haar ouders hierover. Maar ook over de verre reizen die ze had gemaakt. We bekeken fotoboeken, ze leerde me kaarten. Ze leerde me het spel Rummikub, omdat ik me eigenlijk toch niet gerust voelde tijdens het kaarten en al zeker niet op de zondag... En ook niet te vergeten het Dagblad Trouw. Deze krant las ze van de eerste tot de laatste letter en iedere week knipte ze artikelen uit ter overdenking voor ons beiden. Pijnlijk vond ze het proces dat steeds meer mensen zonder God het leven doorgaan. Dit kwam ook tot uiting in de artikelen die in Trouw gepubliceerd werden. Een leven zonder God was voor haar ondenkbaar en onvoorstelbaar. Dat Trouw mensen aan het woord liet die weinig of niets met het geloof hebben, kon ze totaal niet rijmen.

Ook voor dominee Kamermans hield ze een knipselmap bij met artikelen uit Trouw, artikelen die hij zeker moest lezen. 'Om zo toch nog wat invloed uit te kunnen oefenen op de preek', zei ze dan met een grapje, maar het was zeker ernstig bedoeld.

Van lieverlee wende ze aan de situatie dat Johan er niet meer was en pakte ze de draad van haar leven weer op. Met haar scootmobiel kon ze zich vrij bewegen en regelmatig kwam ze in de Beatrixlaan voor een bakje koffie.

Tot een moment in februari. Op een koude winternacht met zeven graden vorst was ze in de gang gevallen en kon niet meer opstaan. Stoken in de gang was uit den boze, waardoor het daar gewoon vroom. Daar heeft ze toen de hele nacht gelegen.

De volgende morgen is zij gevonden door haar zwager Martien en zijn vrouw. Deze hebben ervoor gezorgd dat mevrouw Thielen in het ziekenhuis werd opgenomen. 95 jaar oud, volledig onderkoeld en met verscheidene breuken had niemand gedacht dat zij uit de comateuze toestand, waarin zij was, nog zou ontwaken. Maar dat gebeurde gelukkig toch, en na weken in het ziekenhuis te hebben gelegen, kwam de dag dat ze weer naar huis mocht.

We hebben toen de beslissing genomen dat ze eerst naar Goese Zorgcentrum Randhof zou gaan. Dit vond ze goed, op voorwaarde dat haar huis niet verkocht zou worden.

Zo gezegd, zo gedaan. Ze beleefde weer een gelukkige tijd. Overdag reed ze met haar scootmobiel richting JOKA, het prachtige markante landhuis in Kloetinge, om de tuin en de kippen te verzorgen en 's avonds genoot ze van de heerlijke verzorging in Randhof.

Wat mij vooral in haar aantrok was het geloofsvertrouwen op God in haar leven. Altijd het volste vertrouwen dat Hij voor haar zorgde. En dat was ook te zien. In Randhof kreeg ze een prachtige kamer met uitzicht op haar huis in Kloetinge. Zei ze vaak: 'Prijs de Heer'.

Dat was ook iets wat ze me leerde: iedere week had ze een soort thema wat ze met mij besprak, en 'Prijs de Heer' is een thema geweest waar ze een paar weken voor uit heeft getrokken. Ze las dan een verhaal voor uit een oud boekje, over een man die steeds tegenslag had en in zijn tegenspoed steeds zei: 'Prijs de Heer!'.

Een uitdrukking die al gauw in ons huis, maar ook daarbuiten, werd gebruikt. En nu nog steeds wordt gebruikt, dankzij haar 'invloed'.

En toen kwam de Westerkerk te koop, een feit dat mevrouw Thielen bezighield. Een godshuis, midden in de binnenstad van Goes, een beeldbepalend gebouw dat belangrijk is geweest in het leven van het echtpaar Thielen. Kerken bij dominee Stam en dominee Flinterman in de bloeitijd van de Gereformeerde Kerk is iets wat haar altijd is bijgebleven en waar ze goede herinneringen aan bewaarde. Haar man Johannes Thielen

heeft nog als ouderling gediend in de Westerkerk en mevrouw Thielen, die destijds tot kerkorganist werd opgeleid, heeft hier veel op het orgel gespeeld.

Ze omschrijft zelf haar betrokkenheid op de Westerkerk als volgt: 'Ik zie de Westerkerk als *Godshuis* en zou het betreuren als dit kerkgebouw zou verworpen tot profaan huis. Als er bijvoorbeeld appartementen in zouden worden gebouwd, zou ik dat een aantasting vinden van Gods eer en een belediging aan Gods adres'. Daarbij de gedachte genomen dat haar huis in Kloetinge verkocht zou worden aan mensen die het mogelijk niet met respect zouden behandelen was voor haar onverdraaglijk. Haar vraag was of dat, wat betreft de Westerkerk, voor God ook niet zo zou zijn.

En zo rees het plan om de kerk zelf te kopen.

Het nalaten van haar vermogen was ook iets wat haar in die tijd bezighield. Haar zus had haar vermogen nagelaten aan De Dierenbescherming, maar dat vond ze onbegrijpelijk.

Het aankopen van vastgoed was echter iets waar ze mee opgegroeid was, want haar vader bezat veel vastgoed in Soest en Amersfoort. De Westerkerk leek haar een mooi project dat ze samen met mij wilde beginnen. Mevrouw Thielen de kerk, wij de consistorie.

Maanden gingen voorbij en toen was er het plan dat de Gereformeerd Vrijgemaakte kerk de Westerkerk zou kopen. Mevrouw Thielen hoopte hier erg op, want dit plan zou een mooie oplossing voor de Westerkerk zijn geweest. Helaas kozen de Vrijgemaakten toch voor nieuwbouw aan de rand van Goes. De Westerkerk bleef leeg staan met een groot bord 'Te koop' in de tuin.

Het plan van mevrouw Thielen en mij kreeg nu een steeds vastere vorm, maar op een zeker moment meldde zich een projectontwikkelaar. Deze was in een zeer gevorderd stadium de kerk te kopen. Ons plan de kerk te kopen leek dus van de baan, maar daar was het gezang: 'Zij die geloven, haasten niet', en mevrouw Thielen zei: 'We gaan toch maar gewoon verder met ons project'.

Hoewel er nog geen zicht was op het daadwerkelijk kunnen kopen van de Westerkerk, maakte mevrouw Thielen toch een afspraak met de notaris om *Stichting Johannes Thielen* op te richten.

De naam *Johannes Thielen* wilde ze in eerste instantie niet ('Beter *Behoud de Westerkerk*, Mirjam', zei ze iedere keer), maar op dit punt heb ik vastgehouden: 'Als we het doen, noemen we de nieuwe stichting naar uw man.' Later was ze er toch ontzettend blij mee. Achteraf bleek ook dat we de stichting opgericht hadden op de geboortedag van haar man Johan, want op 16 november 2008 was de stichting een feit!

Nu was het afwachten of we de Westerkerk ook daadwerkelijk zouden verwerven, maar op 30 december 2009 werd de kerk officieel eigendom van *Stichting Johannes Thielen*.

Het was voor ons samen een spannende tijd, maar ook een tijd van gebed en verwachting.

Toen hadden we de Westerkerk en ook een bestuur. Mevrouw Thielen leverde twee bestuursleden en ik leverde er ook twee. Er werd direct begonnen met de aanvraag van BRiN-subsidie en een jaar later bleek dat we bijna driehonderdduizend euro subsidie ontvingen voor restauratie van de Westerkerk.

Mevrouw Thielen bleef eindopzichter in het project en het was de kunst om het hele restauratieproces zo sober mogelijk uit te voeren, geheel in de lijn met de ideeën van Johannes Thielen, en er toch een functioneel en praktisch gebouw van te maken.

Een jaar na oprichting stelde mevrouw Thielen een duidelijke 'Visie en missie' voor de kerk en het gebruik daarvan op schrift, om te voorkomen dat het gedachtegoed van Johannes Thielen zou vervagen.

Nu we bijna vijf jaar verder zijn, wil ik nog een klein stukje citeren uit de brief die mevrouw Thielen recent nog aan het bestuur schreef:

'Graag wil ik u er ook op wijzen dat dit jaar een lustrum gevierd mag worden. Op 16 november 2009, de

geboortedag van mijn man, hebben Mirjam en ik de stichting opgericht. Terugkijkend op de afgelopen jaren vervuld dankbaarheid mijn hart, als ik zie hoe dit project is gezegend. Ook voor de toekomst wens ik jullie als bestuur Gods onmisbare zegen toe.'

Tenslotte, toen ik dit alles overdacht, vroeg ik me af wat nu het belangrijkste is geweest dat ik van haar geleerd heb.

Zij wilde aan mij, en niet alleen aan mij, maar ook aan familieleden of andere mensen die haar bezochten, overbrengen dat een leven zonder God zinloos is. Het dicht bij God leven gaf zin aan haar bestaan en dat droeg ze ook uit. Afgelopen zondagmiddag stond grotendeels in het teken van haar staaroperatie die gisteren (donderdag 2 oktober 2014, red.) plaats zou vinden. Een duidelijk keuze die ze maakte om op 98-jarige leeftijd nog onder het mes te gaan...

'Tja', zei mevrouw Thielen, 'ik vraag iedere dag aan de Heiland of hij mij op wil nemen, maar zolang dit niet gebeurt, wil ik het op aarde ook fijn hebben en dan heb ik mijn ogen nodig'. Toch zag ze erg tegen de ingreep op, en ik zelf ook. Maar het is niet nodig geweest en voor haar 'opgelost'.

Zondagmiddag (28 september 2014, red.) hebben we nog fijn met elkaar gesproken en wilde ze nog dat ik Psalm 97 vers 7 in de berijmde vorm voor haar las. Daarna ben ik vertrokken om vervolgens 's avonds in het ziekenhuis aan haar sterfbed terecht te komen.

Samen met mijn moeder hebben wij tot vijf uur in de morgen naast haar gezeten en was het alsof ze in een diepe slaap verzonken was. Maar plotseling veranderde haar ademhaling en voor wij het beseften werd ze opgenomen door haar Heiland. Zij heeft de wens uit Psalm 84, die ze vaak uitsprak, vervuld gekregen. Deze Psalm heeft ze ook opgegeven heeft om boven haar rouwkaart te zetten:

*Hoe lieflijk, hoe goed is mij, Heer,
Het huis waar Gij uw naam en eer
Hebt laten wonen bij de mensen.
Hoe brand ik van verlangen om
Te komen in uw heiligdom.
Wat zou mijn hart toch liever wensen
Dan dat het juichend u ontmoet
Die leven geeft en leven doet.*